

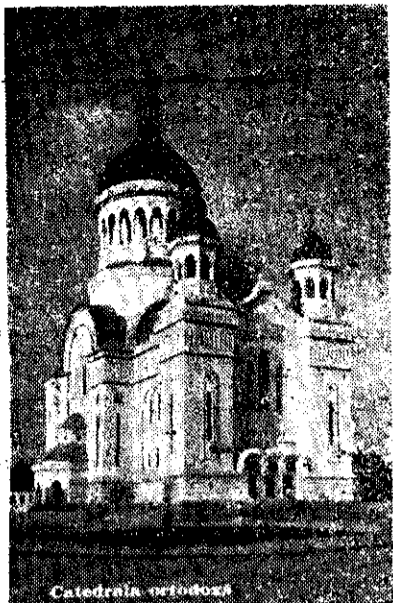
RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Catedrala ortodoxă

Să ne îndreptăm atențiunea spre graniță

Orânduirea vremelnică a granițelor țării noastre, ne impune o serioasă atențiune față de nevoile, resimțite de comunele românești din părțile marginase.

Pentru aceste comune, în mare parte lipsite de centre culturale și economice, s'a creiat în condițiunile actuale o situație foarte desavantajoasă. Neajunsuri multe și felurite au existat și până acum, dar ele au putut fi acoperite, fiind satele noastre în interiorul statului.

Acum toate aceste lipsuri bat mai tare la ochi și mai ales creiază o anumită stare de nemulțumire care nici într'un caz nu poate fi lăsată să crească.

Intre cele dintâi măsuri ce trebuie să se ia pentru a veni în ajutorul populației dela graniță, este fără îndoială aceea de a face drumuri bune pentru circulație, sau a le reface pe cele existente, încât distanțele până la orașe, dela satele îndepărtate, să nu pară excesiv de mari. Altfel ar suferi și viața economică a satelor, dar ar suferi mari pierderi și economia țării întregi.

Sunt însă și alte probleme, sub alt aspect, chiar mai importante decât aceasta, care așteaptă o grabnică rezolvare.

Noi socotim că granițele actuale sunt nedrepte și dorim să fie deci desființate. Dar acțiunea pentru înlăturarea lor, la nici un caz, nu poate să înceapă dela cei care se află sub o presiune și care, cel puțin pentru o bună bucată de vreme, nu-și pot manifesta intențiunea sufletului lor.

Lupta, pentru desființarea

granițelor dintre liii aceluiaș neam, trebuie începută și susținută de noi, care ne aflăm în România liberă. Aici trebuie trezită și susținută acea conștiință care e în stare să străbată granițele și să pătrunda până la cel mai îndepărtat Român, deslipit dela sânul patriei mame.

Conștiința unității naționale și culturale se făurește însă și mai ales se intensifică până la cel mai înalt grad, prin biserică și școală.

Aceste două instituțiuni trebuie să fie deci sprijinite în opera lor de educație a noului suflet românesc într'o măsură mult mai mare decât s'a făcut până acum.

Este adevărat că a fost un timp când, inițiativa particularilor și contribuția benevolă a acelor care au înțeles marea lor însemnătate, a săvârșit adevărate minuni. În nenumărate sate s'au clădit astfel biserici, școli și case culturale frumoase și chiar monumentale.

La acest spirit de sacrificiu se va putea face și de aici înainte apel și rezultatele nu vor lipsi. Dar acolo unde temerea este mai intensă pentru ziua de mâine, acolo unde agenții de destrămarea a puterii de rezistență pot lucra, relevând orice neajuns și orice nemulțumire, fie ea cât de mică, acolo nu este nici bine și nici nu este cu puțință să se mai ceară dela populația satelor contribuția, obișnuită până acum.

Aici trebuie să vie statul însuși, spontan și cu maximum de sprijin material posibil, în ajutorul celor avizați.

Din multe cazuri, ce s'ar

putea aduce pentru a dovedi temeinicia acestor considerațiuni, credem că două ne vor lămuri pe deplin.

La granița de vest, în plasa Mociu din județul Cluj, se află comuna curat românească, Geaca. Cu un an în urmă, credincioșii bisericii au inițiat edificarea unei biserici, mare încât ar putea lua loc în orice oraș. Fără nici un alt sprijin, numai din daniile lor, s'a putut pune sub acoperiș. Vremurile grele ce au venit, i-a găsit pe oameni, secătuiți de orice mijloace. Edificarea deci nu mai poate continua. Este fără îndoială o mare durere pentru ei această situație, dar oricum, ca Români cuminți ce sunt, ar ști să aștepte, deși biserica veche se dărâmă pe ei.

O împrejurare excepțională îi pune însă într'o continuă agitație. La margine de sat, se află anume granița ungurească, iar la cealaltă margine pe teritoriul românesc, se află castelul unui conte ungar. Cuprinși deci între două focare de ațâțare, este cu neputință să nu li se înfățișeze deoparte sărăcia, care-i oprește să-și vadă realizat visul de-a avea biserica terminată, iar de altă parte este sigur că ungurii vor exploata acest fapt, pentru a-i prinde în lațul unor amăgiri subversive.

Și tentativa este pe cale să se consume.

Al doilea caz este asemănător acestuia, petrecându-se însă în comuna Căianu, unde, pe lângă latifundiarul localnic, se mai află și o comunitate reformată, gata să distrugă neprihănită încredere a Ro-

mânilor în autoritatea protectoare a statului lor național.

În aceste comune deci și în atâtea altele dealungul graniței ardelenne, singur numai zelul preotului, sau numai jefelnicia dreptcredinciosului, nu va putea stăvili prăvălirea în adâncurile îndoielilor a atâtor mii de oameni.

Aici trebuie concursul efectiv, mărinimos și deplin satisfăcător al statului însuși. Comunitățile noastre românești dela marginile țării sunt avantposturile cele mai expuse ale neamului. Spre ele trebuie să ne îndreptăm, fără nici o amânare, toată grija noastră căci prin mijlocirea lor vom putea întinde fraților noștri, aflați în cumpăna desperării, în care i-am părăsit, energia trebuitoare pentru a-și păstra și desvolta ființa națională și religioasă.

Pr. N. VasIU

Ședința veneratului vicariat de Alba-Iulia

În ziua de 6 I. c. s'a ținut a 4-a ședință a consiliului vicariatului din Alba Iulia, sub președinția P. C. protopop Alexandru Baba. S'au rezolvat toate chestiunile mai importante, fiind referenți P. C. protopopi Iosif Pop și Romul Popa.

Intre alte deciziuni este și aceea a aprobării convenției cu Banca „Izvorul” din Alba Iulia, privitor la acordarea de avansuri preoților din vicariat, în contul salariului lor, după procedura în ființă, la timpul său, în Cluj.

Deasemeni s'a aprobat publicarea Calendarului cu șematism al vicariatului. Calendarul se pune în vânzare în cel mai scurt timp.

Hrană pentru suflet.

COMOARA VIEȚII

„Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși, iar pentru Dumnezeu nu se învațeste”.
(Luca 12.21.)

Impărțirea oamenilor în bogați și săraci este foarte veche. Cele dintâi înscenări istorice, îi înfățișează pe oameni, aparținând acestor două clase. Și cum bogăția sau bunăstarea materială a însemnat totdeauna puterea de-a dispune de tot ce se află pe pământ, lucruri și ființe deopotrivă, cei auți au organizat în toate timpurile în așa fel societatea omenească, încât cei fără de bunuri pământești să fie lipsiți de cât mai multe drepturi și încadrați la cât mai multe datorii.

Astfel s'a ajuns să se formeze acea concepție de viață, în viața și astăzi, că fericirea omului este condiționată de avere și deci averea este supremul scop al vieții.

Glasuri răzlețe s'au ridicat ce-i drept la toate neamurile împotriva acestui fel de a vedea rostul existenței noastre pământești dar îndrumarea lor moralizatoare numai arareori și numai în puține suflete a aflat răsunset.

Bogații socotesc, deapururi, că este un drept exclusiv al lor să-și fructifice, ca pe un capital valoros, patrimoniul moștenit sau dobândit și deci să-și mărească averea, iar cei săraci, imitându-i și urmându-le exemplul cred că, numai adunând „bani albi pentru zile negre”, pot să se scape de mizeria, în care-i ține, ca legați în lanțuri, orânduirea unei societăți, lipsită de un ideal moral.

Nu se poate contesta că și pentru unii și pentru alții fericirea căutată este în realitate satisfacerea unui interes cu desăvârșire particular. În acest egoism se cuprind toate plăcerile, toate bucuriile și toate avantajele, în primul rând materiale, pe care și le poate procura, cu inteligența sa, neînfrănată de nici o autoritate superioară, omul civilizat.

Unui om, condus de astfel de idei, în zadar i-a spus înțeleptul antic: «strictul necesar trebuie să ajungă pentru fericirea unui înțelept: cu o bucată de pâine de orz și cu puțină apă poți fi fericit ca și Iupiter».

Normele de viață dirijate de egoism nu caută însă practicarea virtuților ci calculează succesele interesului personal, concentrând întreaga energie omenească pentru realizarea a ceea ce se numește și azi în Anglia «aritmetica plăcerilor».

Intocmai cum spune atât de

plastic, despre bogatul căruia îi rodise țarina și afacerile cu belsug, Mântuitorul nostru Iisus Christos:

«Suflete ai multe bunătați, puse spre mulți ani, odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te».

Vieța trăită în sensul acestei concepții nu este însă numai egoistă, strâmtă, lipsită de milă și de cele mai multe ori plină de viață, ci este și inutilă și antisocială.

Cel ce crede că adevărata comoară a vieții este averea materială și întreg cortegiul bucuriilor pe care le dă bunăstarea, este nevoit să se înșele necontenit pe sine însuși și pe semenii săi. Un astfel de om poartă deci în toate împrejurările vieții sale masca dissimulării adevăratei sale ființe și mințind intruna, dacă nu mai curând, măcar în pragul morții este silit să recunoască, marele adevăr neînțeles de el, că a trăit în zadar.

Căutarea averii ca scop în sine este însă totodată și antisocială. Omul este o ființă care nu poate trăi izolat și mai ales în stadiul actualei civilizații el este avizat la colaborarea neîntreruptă cu ceilalți oameni. O colaborare productivă însă nu se poate dobândi nici prin violență, nici prin cumpărare, nici prin desconsiderarea celor mai elementare principii de moralitate, care singure apropie un suflet de celalt suflet, un om de celalt om, un popor de celalt popor. Bogăția și puterea pe care o dă ea, poate să dea naștere la temere, la umilire, la supunere de sclav chiar, dar sentimentele solidarității și înfrățirii dintre oameni nu le-a creiat încă, până azi, niciodată. Și cu cât crește mai mult bogăția producătoare de fericire numai pentru o anumită categorie de oameni, cu atât se înmulțesc mai mult ideile de distrugere a ceea ce este, în cealaltă categorie.

De aici atâta ură, atâta invidie, atâtea războaie, în loc de iubire și pace.

Dar oricât de depărtate ar fi încă atât iubirea, cât și pacea dintre oameni, totuși ele sunt și rămân, ca ideal vrednic de urmat, adevărata comoară a vieții omenești, în măsura în care tot mai mult se va înțelege că fericirea se realizează nu numai prin bogăție, ci mai ales prin virtuțile care te învațesc în Dumnezeu.

Pr. N. VASIU

Cutremurul de pământ catastrofal din România

În noaptea de Duminică, 10 Noembrie a. c. la orele 3 și 40 de minute, România a fost sguđuită de cel mai mare cutremur cunoscut în țara noastră.

Până la ceasul de față, urmările acestei înspăimântătoare încercări dumnezeiești, nu se cunosc decât într-o foarte mică măsură.

Epicentrul cutremurului este probabil în munții Vrancei, dar dezastrul s'a întins pe o foarte mare întindere a țării.

Primele știri au venit din București, unde imobilul Carlton din Bulevardul Brătianu, cu 10 etaje, s'a prăbușit ca un castel de nisip, îngropând sub dărâmături pe toți locatarii săi.

Legionarii, echipe de ingineri și muncitori, și orice om cu tragere de inimă, lucrează zi și noapte, pentru îndepărtarea molozurilor și scoaterea victimelor, morți și răniți, în număr nebănuit de mare.

Victime omenești și dărâmări sau deteriorări de clădiri, s'au semnalat și în altă parte a capitalei. Pentru ziua de Luni și-au suspendat activitatea toate serviciile publice, iar școlile au fost închise.

Orașele Focșani, Bârlad, Galați, Brașov și multe altele încă au a-

vut de suferit. Nu se poate însă cunoaște încă nici pe departe situația adevărată a acestei îngrozitoare catastrofe. Și Dumnezeu singur știe ce ne mai poate aștepta, căci cutremurul a fost simțit și a 2-a zi, chiar în Ardeal, într'un grad destul de mare.

Oricât de mare este dezastrul, să nu ne pierdem însă cumpătul. Iar când vom cunoaște întreaga realitate, luând exemplul dela devotamentul fără margini și spiritul de jefă al legionarilor și a multor alți oameni de suflet, să ne facem toți toată datoria, față de cei sinistrați de pe întreg cuprinsul țării noastre, atât de greu încercată.

Să ne oprim lacrimile, dar să ne deschidem fiecare în cugeturile economiei, mici sau mari, de care dispunem și să dăm nu din prisos, ci să împărțim ceea ce avem cu aceia, care în prag de iarnă, au pierdut totul.

Este cazul acum, ca fiecare preot în parohia sa, să se pună în fruntea mișcării de a colecta pentru cei, nenumărați de mulți, avizați la ajutorul nostru frățesc și creștinesc.

Să ne facem imediat datoria întregă.

Ceva despre cutremurele de pământ

Cutremurul de pământ nu este altceva decât sguđuirea bruscă și violentă a scoarței pământului. Violența poate fi atât de mare și întinsă, încât în câteva clipe poate dărâma orașe întregi și nimici mii de vieți omenești.

Astfel la 1910 a fost prefăcut în ruine orașul Messina, omorând peste 200.000 de oameni. Asemenea în 1755 a fost distrusă Lisabona, pierind 60.000 de oameni. În Japonia, la 1 Sept. 1923, au fost distruse Tokio și Jochama, murind peste 250.000 de oameni. Este în amintirea tuturor dezastrul provocat în 1939 de cutremurul din Turcia, unde un întreg oraș a fost prefăcut în ruine.

Cutremurul se poate manifesta în două forme. O formă este aceea a sguđuirii verticale, când aruncă în aer tot ce se află pe scoarța pământului, case, arbori și chiar coline. O altă formă este aceea a propagării prin unde orizontale, provocând crăparea sau dărâmarea pereților, coșurilor etc.

Cutremurul pornește dela un centru aflat în a încăl pământului iar regiunea dela suprafața pământului, aflată deasupra lui, se numește epicentru. Dela centru pornesc unde, deoparte longitudinale cu o viteză de 7—13 km. pe secundă, de altă parte transversale cu 4—7 km. pe secundă. Dintâi se resimt deci undele longitudinale, având o viteză de propagare mai mare.

Când intră în vibrațiune și epicentru și dela el se propagă vibrațiunile ondulatorii cu o viteză de 43— km. pe secundă, în toate

direcțiunile, reprezentând adevăratul cutremur. Vibrațiunile ajungând la antipozii epicentrului se pot reîntoarce la epicentru.

Cu aparate foarte sensibile, numite seismografe, se pot constata toate aceste oscilațiuni seismice (de cutremur) și se poate stabili și depărtarea epicentrului, precum și tăria cutremurului.

S'a stabilit o anumită scară de tărie, care după Rosi și Forel are 10 grade, iar după o scară curentă azi, 12 grade.

Gradul penultim, ca acel al cutremurului actual din România, prezintă ruina parțială sau totală a unor clădiri, iar gradul ultim ruină și dezastru general. Pământul crapă și se răvășește, iar în munți se produc prăbușiri.

Cauzele cutremurelor de pământ pot fi următoarele: 1) prăbușiri subterane uriașe; 2) erupțiuni vulcanice (erupția vulcanului Krakatoa din 1883); 3) așezarea rocilor scoarței, formându-se cutremurul de natură tectonică.

Cutremurele din România sunt în general de natură tectonică. Astfel a fost cutremurul din 25—27 Mai 1912, în zona Mărășești-Focșani, de tăria gradului IX. Asemenea și cutremurul din 1916 cu epicentrul în Munții Făgărașului, tot de gradul IX.

Cel mai vechiu cutremur cunoscut în România este acela din 1684, simțit la Iași.

E bine să se mai știe că nimeni nu poate să prevadă data izbucnirii cutremurelor.

Despre raportul dintre România și Ungaria

Discursul d-lui Horia Sima, comandantul Mișcării Legionare și vice-președintele Consiliului de Miniștri ținut la Brașov în ziua de 10 Octombrie 1940

UN DOCUMENT AL VREMII

CAMARAZI,

Mă înfățișez înaintea voastră, în acest oraș de nobila tradiție ardeleană, ca să răspund la o întrebare care apasă greu în sufletele tuturor și care tulbura munca de refacere a țării.

E valul fără oprire al oamenilor îngroziți de sălbăticiile maghiare care și-au părăsit cu mîile așezările lor și tot ce au agonisit multe vieți dearândul, pentru a-și căuta scăparea între nouile hotare.

E strigătul de durere din Ardealul suferinții milenare, în care a reapărut spectul frângerii pe roată. E geamătul schingiunilor și al marșurilor ucise oriunde au intrat trupele maghiare.

Era greu de presupus ca ungurii să renunțe la sistemul de opresiune sângeroasă, bine cunoscut în istoria stăpînirilor maghiare asupra altor popoare, și să adopte o linie de politică internă care să asigure liberă desvotare a poporului românesc din Ungaria.

Totuși întemeiați pe garanțiile date de puterile Axei la Viena, nu ne puteam imagina vreodată ca epoca de suferință din trecutul Ardealului să reînvie cu atîta intensitate și în forme atît de cumplite.

Sentimentul de adîncă îngrijorare pentru soarta poporului român rămasă în Ardealul cedat, care a stăpînit la începutul ocupației maghiare toate sufletele românești, s'a transformat astăzi într-o realitate crudă de un neînchipuit tragism. Trupele maghiare de ocupație și populația civilă maghiară, organizată și înarmată, s'au năpustit asupra Românilor desarmați și pașnici și după ce i-a despuiat de întreg avutul lor, i-a asvîrlit peste nouile hotare, în cuprinsul României libere.

Dar aceste fapte sunt numai aspecte cele mai moderate ale prigoanei maghiare.

Din relatările care urmează veți vedea ce grad de sălbătécie au atîns ororile maghiare.

ORORILE MAGHIARE

În comuna Trăsnea din județul Sălaj, comandantul trupelor ungare a ordonat executarea a douăzeci români și incendierea satului. Soldații au început să vîneze pe cei care căutau să scape. Au fost împușcați astfel încă 76 români.

Învățătorul comunei Cozma a fost spânzurat de crucea bisericii, iar preotul Costea a fost legat de un stîlp și ciopârțit cu baionetele, pînă cînd a murit.

În noaptea de 13 spre 14 Septembrie un detașament maghiar a împușcat la Ip. județul Sălaj 115 români, băbești, femei și copii. A fost împușcat chiar un copil în leagăn. Victimele au fost aruncate într-o groapă comună.

În comuna Huedin, lângă Cluj, din județul Cluj, populația ungară a ars de viu pe rug, în piața orașului, pe protopopul Aurel Munteanu, după ce-l maltratase în mod îngrozitor, rupându-i bratele.

În aceeași localitate, locuitorul Vasile Popa a fost spânzurat de picioare și s'a turnat var nestîns peste rănile ce avea la cap.

În comuna Belin, județul Treiseaune, populația maghiară a masacrat zece români.

Locuitorul Vasile Gurzău, fost primar al comunei Mureșeni de Cîmp din județul Cluj, a declarat că în ziua de 22 Septembrie, un detașament de soldați unguri, comandat de un ofițer, a masacrat în această comună trei familii de români: preotul Andrei Bujor, împreună cu soția, două fice și un fiu, precum și servitoarea lui; învățătorul Gheorghe Petrea, împreună cu soția, mama și fetița lui, în etate de patru ani; locuitorul Ion Gurgău, cu soția lui.

În ziua de 17 Septembrie, un preot a fost împușcat de bandele maghiare în scos din casă și i-a batjocorit, după ce i-a fața catedralei greco-catolice. Tot la Cluj ungurii au măcelărit 8 sergenți de stradă români. După ce le-au scos limbile, au purtat cadavrele prin oraș, pentru a intimida pe români.

Au mai fost asasinați gardianul public Vasile Damian, locuitorii Vasile Albu, Ion Mureșan, gardianul Ilie Moldoveanu, gardianul Ion Pop, gardianul Alexandru Pop și Iosif Pop.

În ziua de 22 Septembrie, ungurii au spânzurat chiar la intrarea bisericii pe preotul și dascălul comunei Irina, precum și pe notarul comunei împreună cu fiul său, sublocotenent în rezervă.

Într-o comună populația ungară a asasinat pe preotul greco-catolic în biserică, în timp ce oficia sfînta slujbă.

În comuna Armașul Mare locuitorul Borza Gavriță a fost împușcat, după ce fusese pus mai întîi să-și sape singur groapa.

În comuna Budaș, județul Someș populația ungară a devastat casele tuturor românilor. Fostul primar al comunei a fost asasinat.

Pe șoseaua Răstoci, Huedin, s'au găsit 24 cadavre de români, printre care erau femei și copii; în comuna Șeredel, jud. Sălaj, ungurii au împușcat 16 români, printre care și un preot român.

Notarul Victor Bari, din comuna Popești, jud. Bihor, a fost pedepsit în modul următor: pentru crima de a fi vorbit româneste: i s'au tăiat bucăți de carne din corp, punându-i-se sare pe rîni.

În comuna Dragu, județul Cluj, autoritățile ungare au împușcat 14 soldați români desconcentrați.

La Cluj, un țaran român, asupra căruia s'a găsit o panglică tricoloră, a fost înjunghiat pe loc.

În după amiaza zilei de 23 Septembrie, la ora 5, au fost executați la Oradea 35 români, în majoritate legionari. La execuție ar fi asistat și publicul, plătind o taxă de spectacol de un pengoe.

La Tg. Mureș autoritățile maghiare au executat pe studentul Alexandru Lupu, din comuna Sîngiorgiu de Mureș.

Membrii Gărzii de fier sunt persecutați în mod special. Astfel, legoinarul Ion Costelaș din Oradea, a fost împușcat de jandarmii unguri pentru că s'au găsit asupra lui cărți legionare.

În satul Baciă, județul Cluj, doi țarani români au fost maltrăți în mod îngrozitor, avînd împunsăt de baionetă pe frunte, la tîmple și la urechi.

Pe șoseaua spre Huedin s'au găsit cadavrele a trei țarani români.

Dece s'a deslîntuit acest masacru? În numele căreia civilizației se săvîrșesc aceste crime? Sau coroana Sft. Ștefan nu poate găsi alt sprijin în inima popoarelor robite decît violența și asuprirea?

Guvernul maghiar a entezat să afirme la început, pentru a-și justifica ororile îndreptate în contra populației românești

și recunoscute în parte de oficialitatea maghiară, că ele sunt măsuri de reprimare împotriva unor elemente răzvrătite ale populației românești și care opuneau rezistență înaintării maghiare.

Afirmația guvernului maghiar e total lipsită de valoare, pentru că e de neînchipuit ca niște oameni rămași fără apărare, neînarmați și neorganizați, să opună rezistență trupelor maghiare de ocupație.

Guvernul român este acuzat că a ordonat măsuri de prigonie a populației maghiară rămasă la noi, iar ceace se întîmplă în Ungaria nu sunt decît represalii pentru tratamentul aplicat ungurilor din România. Această acuză se spulberă la cea dintîi confruntare cu realitatea. Nu numai că la noi nu a fost nicî un ungar, dar nu se pot înregistra nici cazuri de maltratare a populației maghiare dela noi. Dimpotrivă autoritățile românești au primit ordin dela guvern să vegheze ca avutul și viața cetățenilor de origină maghiară să fie apărate și ocrotite.

Arbitrajul dela Viena, noi l-am executat fără șovăire și, cu prețul unui imens sacrificiu, am înlăturat orice posibilitate de conflict în bazinul Dunărean.

Ungurii, după ce ieri au cerut puterilor Axei să li se satisfacă pretențiile lor pentru ca pacea în bazinul Dunărean să se așeze definitiv și, după ce li s'a acordat dîncolo de așteptările lor, astăzi, în loc să respecte angajamentele luate la Viena, provoacă din nou neliniște în această parte a Europei și tulbură interese care depășesc pe cele strict naționale ale ambelor popoare și se încaadrează pe un plan european.

Ce i-a determinat pe unguri să revină la cunoscuta lor politică de teroare și asuprire?

IN CONTINUARE D. HORIA SIMA SPUNE URMATOARELE:

Ungaria a cerut ca revendicările ei să fie satisfăcute pentru a se realiza o pace durabilă între cele două popoare.

Astăzi Ungaria calcă angajamentele de la Viena și creiază o stare de neliniște și tensiune, iar pacea este din nou amenințată tocmai de acei cari au cerut, în numele ei, revendicări teritoriale.

România Legionară nu se plînge și nu răspunde provocării. Dar e bine să se știe că există o limită a răbdării și o limită a demnității unui neam. (Aplauze prelungite și îndelung repetate, urale). Nu dăm avertismente, dar credem, că cei 1.400.000 de Români din Ardealul ocupat au dreptul la viață și la un trai omenesc.

Convinsi de dreptatea noastră, stăpîni pe voința noastră nimeni nu ne va putea opri să făurim poporului nostru viitorul pe care îl merită.

Rezultatul examenelor da bacalaureat pe țară

La ministerul educației naționale au sosit toate rezultatele examenului de bacalaureat teoretic din sesiunea Octombrie a. c. S'au prezentat în toată țara 2557 de candidați și au reușit 1936, adică 75.92 pr. Procentul reușiiilor este mai scăzut decît în sesiunea lunie a. c. (77.36 la sută) și mai ridicat față de sesiunea de toamnă din anul trecut (60,80 la sută).

Modificări în organizarea protopopiatelor

În urma stabilirii granițelor nouă, protopopiatele Cluj, Huedin și Tg. Mureș au fost scindate, având parohii și în România și în Ungaria. Sediile protopopești au rămas însă toate în Ungaria.

Pentru a organiza parohiile rămase în România, în mod provizoriu, s'au luat următoarele dispozițiuni:

1). Parohiile dinspre munte ale protopopiatelor Cluj și Huedin, vor forma protopopiatul Cluj-Huedin, cu sediul la Călata și fiind administrat de P. C. protopop Sorin Furdul din Câmpeni. Din acest protopopiat fac parte următoarele parohii: a) dela protopopiatul Cluj: Finișelu, Măguri, Mărișelu, Muntele Rece, Pața, Someșul Cald și Someșul Rece; b) dela protopopiatul Huedin: Bălcești I și II, Bica, Buteni, Călata, Călățele, Lăpușești, Mănăstireni, Mănăsturul Român, Poiana Horia, Rîșca I. și II, Rogojel, Scind-Frăsinet, Văleni și Dângăul Mic și

Mare. În total va avea deci protopopiatul acesta 23 de parohii.

2). La protopopiatul Luduș vor trece următoarele parohii: a) dela protopopiatul Cluj parohia Sărmaș; b) dela protopopiatul Târgu-Mureș parohiile: Cerghid cu filia Cerghizel Grui, Icland cu filie Căpuș de Câmpie și Iclânzul, Oarba de Mureș, Petea de Câmpie cu filia Șeușa, Vidrasău.

3) La protopopiatul Turda vor trece dela protopopiatul Cluj: parohiile Caianu, Geaca, Mociu și Suatu.

Unele dintre parohiile protopopiatului Cluj mai ușor ar avea comunicația la Turda însă, deoparte a trebuit să se mențină ființa fostului protopopiat al Clujului și Huedinului, de altă parte nu s'a pierdut nădejdea restaurării vechilor protopopiate.

Parohiile au însă puțința să ceară apartenența, respectând procedura legală.

Ce se petrece în Ardealul cedat?

În Ardealul cedat Ungurilor se petrec lucruri atât de necivilizate și atât de neomeneste, încât mai ușor ai primi să nu le dai crezare, decât să le crezi posibile sau adevărate.

Două motive foarte serioase înlătură însă orice îndoială. Întâi este faptul că singurul episcop ortodox român, rămas la postul său, P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului, nu este recunoscut încă nici astăzi de statul maghiar și deci n'a depus jurământul de fidelitate, ceea ce însă, din motive ușor de înțeles, s'a admis episcopului unit din Cluj, Pr. S. Sa episcopul dr. Iuliu Hossu și în urma acestui fapt preoțimea ortodoxă nu este salarizată de stat, iar cea română unită da.

Al doilea motiv este necentenita exilare a preoților și a intelectualilor Români, indiferent că sunt ortodocși sau uniți. Exilarea lor se face în serii succesive, neîntrerupt și zi de zi, încât prezența lor printre noi constituie un argument deciziv și deci de netăgăduit.

Am înaintea mea două declarații scrise. Una este a învățătorului Tura Gavril din Cupșeni, jud. Someș, cealaltă este a Pr. Romulus Buda din Ungureni, acelaș județ, D-l învățător Tura declară, că școlile au fost transformate în cazărmi, materialul didactic a fost complet distrus și furia armatei împotriva inscripțiilor românești a mers atât de departe, încât până și inscripția religioasă. I. N. R. I. de pe cruce a fost călcată în picioare.

Pr. Buda declară, că a fost arestat noaptea și adus la închisoarea din Gherla, unde erau internați 157 de persoane, între cari 11 preoți ortodocși, 16 preoți gr. catolici, 76 de intelectuali.

Tipografia „Alta” Alba-Iulia

iar restul țărani și meseriași români. Într-o cameră stăteau îngrămădiți câte 70 persoane, jără să li se dea de mâncare, dar trebuind să facă pe rând curățenia, fără mătură, cu mâna până și în toalete.

Un alt preot sosit dela Cluj, în ziua de 7 l. c. ne informează că Pr. paroh în C. a fost arestat cu prilejul venirii în Cluj a regentului Horthy. Pr. I. R. din L. a fost crunt maltrat și de 3 săptămâni este nevoit să stea ascuns noaptea. În comuna fruntașă Bontida, casa parohială, cumpărată de parohie, a fost sechestrată, preotul cu familia sa aruncat pe stradă și apoi exilat, sesiunea parohială confiscată, iar biserica monumentală a fost devastată, declarând autoritățile, că se va instala cinematograful în ea. În parohiile ortodoxe din jurul Clujului aproape nu mai există preot, fiind toți exilați, iar aceia care au mai rămas sunt amenințați cu aceleași măsuri.

Comunele fruntașe românești, cum sunt Florești, Someșeni și Apahida, încep să fie evacuate de populația românească, iar împroprietărirea Românilor nu mai este recunoscută. Proprietățile lor se predau ungarilor, plasați în locul celor exilați.

Până acum avem cunoștințe precise despre uciderea a 2 preoți ortodocși, despre exilarea a 36 preoți ort. și despre maltratarea îngrozitoare a mai multora.

Acestea se petrec în timpul regimului militar al stăpânirii ungurești și ne înfioară gândul ce are să fie cu bieții noștri frați după instalarea autorităților civile, care nu cunosc nici atâta omenie, câtă s'a dovedit până acum în nefericitul nostru Ardeal cedat. V.

Marile manifestațiuni naționale dela Iași

Ziua de 8 Noemvrie a. c. a văzut în cuprinsul orașului Iași, loc al atâtor idei și întâmplări din istoria neamului românesc, o grandioasă manifestațiune a sufletului românesc. Erau de față: M. S. Regele Mihai I. M. Sa Regina Mamă Elena, d-l general Antonescu, conducătorul statului, d-l Horia Sima, comandantul mișcării legionare, împreună cu multe personalități ale veștii noastre publice.

O imensă mulțime a participat la aceste serbări naționale. În numele națiunii, d-l general Antonescu, conducătorul statului, a dăruit M. S. Regelui Mihai I. o spadă istorică, spunând, între altele, următoarele: Sire,

În numele țării și al armatei, în numele mișcării legionare,

vă dăruiesc de ziua Arhanghelului Mihai, această spadă istorică, purtată pe plaiurile românești la începutul veacului al XVII-lea. Voința țării este ca această spadă să n'o încingeți decât în ziua Sfântului Mihai, iar restul anului să stea în Muzeul Armatei. Să nu fie a voastră pe deantregul și să n'o încingeți în orice zi, decât atunci când Arhanghelul Mihai vă va învrednici să redați neamului toată bucuria dreptății și toată întruparea nouă pe care o merită; când neamul va ispăși, se va izbăvi și va izbădi, când Regele și țara, trecând prin suferință, prin jertă și prin muncă, vor înălța din nou, gloria Neamului și a Tronului.

Să trăiți Sire!

Trăiască România!

La Abrud s'a înființat tribunalul „Morților”

Chestiunea Moților începe să preocupe mai intens atențiunea factorilor competenți. Condițiunile geografice au contribuit totdeauna ca ținutul Munților Apuseni să fie mereu neglijat.

Un pas pentru schimbarea actualei situații nemulțumitoare este și măsura luată de guvern pentru înființarea unui tribunal cu sediul în Abrud.

Un asemenea tribunal a funcționat până la 1876, când s'a desființat, rămânând numai o judecătorie mixtă.

La fața locului s'a deplasat însuși dl. primpreședinte al Curții de Apel din Cluj, acum cu sediul în Sibiu, Dr. Ioan Papp, dând toate îndrumările pentru ca tribunalul să se poată organiza imediat.

Tribunalul va fi plasat în localul actualei judecătories și circumscripția sa va cuprinde toate comunele din Munții Apuseni.

Preoții nu pot fi și învățători

Conform ordinului nr. 409 din 7 Oct. a. c. al Vicariat. toți preoții care au și catedră în învățământul primar al statului sunt obligați să opteze fie pentru postul de preot, fie pentru cel de învățător. Celor vizați s'au trimis declarații tip spre completare, urmând să le restituie fără amânare, altfel sunt expuși să-și piardă salariul.

Dela trei preoți n'au intrat declarațiile și neconformarea la dispozițiunile date, din propria lor vină, le periclitează postul avut.

* * *

Statul de plată cu salariile armonizate pe luna Octomvrie a. c. a

fost aprobat și, după sosirea acreditivului, se lichidează fiecărui preot salariul cuvenit.

Pentru lunile August și Septembrie se va face stat de plată special, spre a se plăti și diferența după armonizare.

Moartea fostului prim-ministru Chamberlain

În ziua de 10 Noemvrie a. c. a încetat din viață fostul prim-ministru al Angliei, Neville Chamberlain. Dsa a demisionat de curând și din funcția de lord președinte al consiliului, retrăgându-se la moșia sa. În vară a fost supus unei operații, iar acum, după o scurtă boală, s'a stins din viață.

Școală normală confesională ortodoxă la Beiuș

Dl general Antonescu, conducătorul statului, a semnat decretul-lege despre transformarea școlii normale de conducătoare de grădini de copii din Beiuș în școală normală ortodoxă, cu acelaș caracter. Spre acest scop s'a trecut, pe data publicării decretului-lege, proprietatea localului școlii și a întregi averi afectată ei în proprietatea Sfintei Episcopii ortodoxe de Oradea, cu sediul în prezent la Beiuș.

Personalul didactic, administrativ și de serviciu al fostei școlii de stat își va păstra, în școala confesională nou înființată, toate drepturile legale dobândite.

Școala confesională își începe imediat activitatea.

Felicităm pe Prea Sfințitul Episcop Nicolae Popovici al Orăzii pentru această izbândă, care constituie un mare succes al Bisericii, fiind începutul unei noi orientări a raportului dintre Stat și Biserică.

Poșta redacției

Sunt rugați toți Onorații preoți, trectuți din Ardealul cedat, să ne trimită urgent adresa domiciliului lor actual, precum și date adevărate despre toate întâmplările petrecute în parohia lor sau jur, după intrarea ungarilor. Ne interesează prigoana exercitată asupra persoanei preoților și familiilor lor, s'au asupra intelectualilor și credincioșilor noștri. La fel ce măsuri s'au luat în privința bisericilor, caselor parohiale, sesiunilor și școlilor românești.

În interesul Bisericii, solicităm informațiuni urgente și deplin documentate.

CENZURAT